

Bod č.

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál na rokovanie Zastupiteľstva
Bratislavského samosprávneho kraja

12. mája 2023

Návrh

Híbková obnova historických budov (energetická úspora budov) vo vlastníctve Bratislavského samosprávneho kraja – Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

Materiál predkladá:

Mgr. Juraj Droba MA, MBA
predseda
Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Stanoviská komisií

Zodpovední:

Ing. Patrícia Mešťan, MA
riaditeľka
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Mgr. Barbora Lukáčová
riaditeľka Odboru stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Spracovatelia:

Ing. Ivan Magát
vedúci oddelenia riadenia projektov

Mgr. Jana Repáňová
referent oddelenia riadenia projektov

Bratislava
máj 2023

N á v r h u z n e s e n i a

UZNESENIE č./2023

zo dňa 12. 05. 2023

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja po prerokovaní materiálu.

A s c h v a ľ u j e

realizáciu projektov hĺbkovej obnovy verejných historických budov vo vlastníctve Bratislavského samosprávneho kraja prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

B u k l a d á

riaditeľke Úradu Bratislavského samosprávneho kraja zabezpečiť prípravnú fázu, následnú realizáciu a financovanie projektov hĺbkovej obnovy verejných historických budov vo vlastníctve Bratislavského samosprávneho kraja prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

Termín: každoročne k 31. 12.

Dôvodová správa

Bratislavský samosprávny kraj (ďalej len „BSK“), na základe schváleného **Akčného plánu Úradu BSK na roky 2021-2023 pre implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030)**, č. OSURaRP_4 - Zvýšenie energetickej efektívnosti spolu s adaptačnými opatreniami v objektoch a areáloch vo vlastníctve BSK (ďalej len „Akčný plán BSK“), Uznesením č. 387/2021 zo dňa 11.06.2021, plánuje predložiť Žiadosti o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov.

Projekt je v súlade s:

- **Programovým vyhlásením kraja na roky 2022-2026** v oblasti životného prostredia, kde sa BSK zaviazalo, že „zrealizuje projekty zvýšenia energetickej efektívnosti verejných budov v kombinácii s adaptačnými opatreniami (zateplenie budov, zateplenie, resp. výmena striech, inštalácia obnoviteľných zdrojov energie a iné) v objektoch a areáloch vo vlastníctve BSK“. Aktivity súvisia s národnými cieľmi a celospoločenským smerovaním k energetickej neutralite;
- **Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja 2021-2027** (ďalej len „PHRSR“), ktorý v oblasti environmentálnej a energetickej efektívnosti hospodárstva navrhuje, okrem iného, prijať opatrenie znižovania energetickej náročnosti u existujúcich budov a výstavby ultranízkoenergetických, pasívnych a aktívnych budov a budov s takmer nulovou spotrebou energie s dôrazom na zdravé vnútorné prostredie a využívanie inteligentných meracích systémov pri dosahovaní úspor energie;
- **Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom na roky 2021 – 2030** (schválený Vládou SR v decembri 2019), ktorý stanovil národné ciele do roku 2030. Hlavnými kvantifikovanými cieľmi Integrovaného národného energetického a klimatického plánu v rámci SR do roku 2030 je zníženie emisií skleníkových plynov pre sektory mimo obchodovania s emisiami o 20 %. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie je stanovené v roku 2030 vo výške 19,2 % s plnením požadovaného cieľa 14 % obnoviteľných zdrojov energie v doprave. Spracované opatrenia pre dosiahnutie národného príspevku SR v oblasti energetickej efektívnosti ukazujú hodnoty o niečo nižšie (30,3 %) ako je európsky cieľ 32,5 %. Kľúčovými pre dosiahnutie cieľov budú sektory priemyslu a budov. Prepojenosť elektrických sústav sa už teraz pohybuje nad hranicou 50 % a bude taká aj v roku 2030, takže cieľ bude splnený;
- **Stratégiou znižovania energetickej náročnosti budov BSK**, uceleného strednodobého strategického dokumentu na roky 2014-2020, ktorý definuje aktivity Úradu BSK, zamerané na zefektívnenie prevádzkových nákladov, znižovanie nákladov na energiu a znižovanie emisií CO₂. Úlohou dokumentu je navrhnúť také opatrenia na šetrenie energiou, znižovanie energetickej náročnosti v celom energetickom hospodárstve budov BSK zavádzaním moderných technológií alebo výraznými stavebnotechnickými zmenami, či využitím obnoviteľných zdrojov energií v tých formách, ktoré budú ekonomicky únosné a prijateľné. Základným účelom stratégie je prostredníctvom praktických opatrení navrhnúť optimálne riešenie na dosiahnutie zníženia prevádzkových nákladov na energiu pre budovy v majetku BSK.

BSK si uvedomuje aktuálne výzvy v oblasti energetiky. Na vykurovanie a chladenie sa používa takmer 50 % konečnej spotreby energie v Únii, z čoho 80 % sa využíva v budovách. Priemerne 75 % budov v Európe je energeticky neefektívnych. Súčasnú obnovu budov v Európe je veľmi nízka a nepostačuje na dosiahnutie cieľa klimatickej neutrality do roku 2050.

Predmetom zámeru obnovy vybraných budov vo vlastníctve BSK je zníženie spotreby primárnej energie o minimálne 30%, čo korešponduje s dosiahnutím merateľného ukazovateľa

výziev na čerpanie EÚ fondov. Ďalšia významná úspora je v podobe šetrenia nákladov, nakoľko náklady na energie sa v rámci objektov VÚC pohybujú v rádoch miliónov EUR (v roku 2019 to bolo približne 5,6 mil. EUR). Jednotlivé opatrenia (zateplenie stien a striech, výmena výplní) môžu priniesť úspory nákladov až do výšky 40 %.

BSK plánuje realizovať zámery obnovy vybraných budov prostredníctvom výziev z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti SR v rámci Komponentu 2 - **Obnova budov, kde je alokovaných 120 mil. EUR.**

Vybrané budovy boli zvolené na základe dôkladného posúdenia splnenia podmienok výzvy. Keďže vyšší územný celok a ním zriadené organizácie sú oprávneným žiadateľom, posúdené boli všetky budovy vo vlastníctve BSK. Žiadosť nie je možné predkladať na budovy s nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi a vlastníckymi nárokmi iných vlastníkov. Tomuto kritériu nevyhoveli napr. budovy škôl, kde časť je vo vlastníctve Hl. mesta SR Bratislava. Zo zoznamu budov sa kvalifikovali budovy s jasným strategickým zámerom dlhodobého využitia budovy pre účely vzdelávania, kultúry a športu.

Z pohľadu preukázania oprávneného typu budovy podmienkam výzvy vyhovujú pamiatkovo chránené budovy alebo historické budovy, ktorá nie sú pamiatkovo chránené, spĺňajú však podmienky zápisu do katastra nehnuteľností, resp. zdokladovateľného využívania budovy pred rokom 1980.

Podmienka súvisiaca s plnením klimatických cieľov je dosiahnutie strednej hĺbky obnovy budovy, čo znamená, že realizovanými aktivitami sa dosiahne úspora globálneho ukazovateľa minimálne na úrovni 30 %. Pri budovách škôl a školských zariadení sa globálny ukazovateľ hodnotí na základe potreby energie na vykurovanie; ohrev teplej vody a osvetlenie pričom najväčšiu váhu má faktor spotreby energie na vykurovanie. Budovy s už vykonaným zateplením obvodového plášťa, strechy a prípadne vymenenými oknami, už len ťažko dosiahnu splnenie podmienky takto významnej úspory primárnej energie, preto tieto boli odobraté z výberu. Zároveň historické budovy národné kultúrne pamiatky, kde nie je možné vykonať zateplenie obvodového plášťa, strechy a výmeny okien z dôvodu zachovania historického dedičstva, nespĺňajú predpoklad dosiahnutia cieľovej hodnoty a tiež neboli vybrané do zoznamu.

Časová oprávnenosť výdavkov musí spĺňať uhradenie výdavkov medzi 1.2.2020 a konca roka 2025. Z tohto pohľadu sa vyhodnocoval stav projektovej pripravenosti a predpoklad splnenia konečného termínu výzvy.

Výzva je zameraná na podporu obnovy budov využívaných výhradne na nehnospodárske činnosti alebo na zmiešané využitie, preto bolo posudzované splnenie Podmienky týkajúcej sa štátnej pomoci a vyplývajúcej zo schém štátnej pomoci/pomoci de minimis t.j. maximálne 20% kapacity budovy (plochy alebo času) môže byť využívané na hospodársku činnosť.

Vybrané budovy vo vlastníctve BSK so zámerom obnovy:

- SOŠ Polygrafická
- SOŠ Bullova
- DSS prof. K. Matulaya
- Gymnázium Ivana Horvátha
- Gymnázium L. Novomeského
- Gymnázium Hubeného
- DSS Kampino
- HA Mikovíniho
- OA Račianska

- SPŠ Drieňová
- SŠ Tokajčka

Súčasný stav

V súčasnosti prebieha obnova a rekonštrukcia SOŠ Bullova a Gymnázium Hubeného a pripravuje sa podanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (ďalej aj „žiadost“). SOŠ Polygrafická je v stave vyhlásenia verejného obstarávania na zhotoviteľa obnovy a pred podaním žiadosti. Zvyšné objekty sú v stave termografického a statického zamerania, vypracovania tepelno-technického posudku a celkovej pasportizácie. Následným krokom je vypracovanie dokumentácie realizácie stavby.

BSK pre účel vypracovania dokumentácie realizácie stavby pre zvyšné ostávajúce objekty podpísal Zmluvy o dielo so Stavebnou fakultou Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, dňa 16.3.2023. Dodacia doba je nastavená spôsobom 1 dokumentácia každých 40 dní, pričom po ukončení projekčných prác podá BSK žiadosť o stavebné povolenie/ohlásenie stavby a následne žiadosti o financovanie z Plánu obnovy.

Projektový list

Operačný program:	Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky
Komponent:	Komponent 2 – Obnova budov
Reforma/investícia:	Investícia 2 - Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov
Kód výzvy:	02I02-29-V01
Dátum vyhlásenia Výzvy:	30.06.2022
Ciele BSK, súladné s cieľmi Výzvy:	

- dosiahnutie minimálne 30% úspor primárnej energie na základe tepelno-technickej obnovy vybraných objektov vo vlastníctve BSK;
- obnova budov vo vlastníctve BSK pri súčasnom zlepšení ich energetickej hospodárnosti;
- zmiernenie dopadov na zmenu klímy.

Aktivity BSK:

1. energetické aktivity: zateplenie obvodových stien a striech objektov, sanácia vlhkosti, výmena zdroja tepla a teplej vody, výmena okien, nová hydroizolácia;
2. aktivity súvisiace so stavebno-technickou obnovou budovy: obnova stavebných konštrukcií budovy, ktorá nemá vplyv na energetickú hospodárnosť budovy, odstránenie a likvidácia nebezpečného odpadu, zvýšenie mobility a debarierizácia, vnútorné rozvody inžinierskych sietí okrem vykurovania a teplej vody.

Cieľové skupiny:

- obyvatelia Bratislavského samosprávneho kraja, pri naplnení celkového cieľa projektov - zmiernenie dopadov na zmenu klímy;
- užívatelia obnovených budov;
- klienti a personál domovov sociálnych služieb;
- zamestnanci a študenti stredných škôl.

Výstupy projektu:

- úspora primárnej energie budov;
- zlepšenie tepelnej ochrany
- zlepšenie technických zariadení slúžiacich pre vykurovanie, prípravu teplej vody, vetranie, chladenie a osvetlenie budovy
- doplnkové rekonštrukčné práce (zvýšenie mobility a debarierizácia, implementácia zelených opatrení)

Financovanie:

Zdroj podpory: Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, zriadený Nariadením EÚ č. 2021/241. Maximálna miera podpory je 100% z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu projektu.

Spolufinancovanie z rozpočtu BSK: žiadne; prípadne dofinancovanie stavebných prác, ktoré nespádajú do oprávnenosti výdavkov finančného mechanizmu, ale je nevyhnutné ich realizovať.

Celkový rozpočet projektov: určený na základe vypracovaných projektových dokumentácii s výkazom výmer.

Trvanie projektov: v zmysle vyhlásenej Výzvy je možné financovať všetky výdavky, ktoré vznikli od 01.02.2020 do 31.12.2025.